

NAČRT ZA PODNEBNI ZLOM

Dovolj zanikanja znanosti, nezadostnih podnebnih ciljev in ohranjanja statusa quo s podleganjem interesom kapitala!

V Sloveniji pod vodstvom novonastalega Ministrstva za okolje, podnebje in energetiko, poteka prenova Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN). Ta predstavlja najpomembnejši razvojni dokument v državi. Z namenom reševanja podnebne krize določa prihodnji razvoj vseh ključnih sektorjev sodobne družbe - od energetike in prometa do ogrevanja in kmetijstva. Če je dokument slab in neambiciozen, se nam ne piše nič drugega. Pelje nas v podnebno katastrofo. To se je zgodilo pri pred kratkim objavljenim osnutku NEPN. Ta je nesprejemljiv tako iz vsebinskih razlogov kot tudi iz same zastavitve javnega posvetovanja.

Dokument, ki je bil objavljen aprila letos, je škodljiv zaradi štirih ključnih točk:

1. Pot v podnebni zlom: načrt predvideva znižanje emisij zgolj za 22 % v tem desetletju, medtem ko bi se morale emisije v tem obdobju skladno s Pariškim sporazumom in znanostjo znižati za okoli 65 %
2. Ohranjanje škodljivega sistema pri življenju: čeprav kapitalizem s svojo osredotočenostjo na profit in rast povzroča okoljske in socialne krize po vsem svetu, predstavljeni osnutek NEPN sistem le še utrjuje.
3. Pot v zlom ekosistemov in biodiverzitete: načrt v naravi ne prepozna našega ključnega zaveznika v boju proti podnebni krizi. Še več, direktno zapiše potrebo po uničenju zaščitene območij za pridobivanje energije, čeprav obstaja več kot dovolj primernejših lokacij za te namene (EIMV, 2023). Ob tem predvidi izjemno povečanje rabe biomase ne glede na vse škodljive posledice za biodiverzitetu ter se zaveže h gradnji velikih hidroelektrarn na zadnjih divjih in zaščiteneh predelih slovenskih rek.
4. Brezobzirnost do socialnih stisk v družbi: razen kratkega razdelka o energetski revščini, se dokument ne posveča ukrepom, ki bi preprečili poglobljanje socialnih težav v družbi ter sredstva za prehod našli pri najbogatejših in kapitalu, torej akterjih, ki so za trenutno krizno stanje najbolj odgovorni.

Ti in podobni ukrepi razgaljajo neučinkovito slovensko podnebno politiko, ki jo nova vlada očitno ne vodi nič drugače kot vlade pred njo. Vodi politiko, ki jo diktirajo zasebni interesi ter podjetja, ki želijo žrtvovati čim manj dobička. Ob vsebinski zgrešenosti dokumenta je bila neprimerna tudi zastavitev javnega posvetovanja.

Zavračamo formo javnih posvetovanj, ki služijo sama sebi in pristojnim omogočajo puhle trditve, da smo bili vsi vabljeni, da v njih sodelujemo in smo v njih tudi sodelovali. Zavračamo ignoriranje kakovostnih pripomb in prirejanje rezultatov javnih posvetovanj na način, da gospodarski in energetske interesi vselej prevladajo nad stališči civilne javnosti, nevladnih organizacij in civilnodružbenih gibanj. Ponavlja se zgodba iz priprave prvega NEPN leta 2020 - kljub našim več kot 15 stranskim predlogom in več kot 200 konkretnih predlogov ukrepov ni bil upoštevan praktično noben. Zavračamo spletne ankete, kjer se sploh ni mogoče opredeliti do ključnih predpostavk dokumenta in nam ne omogočajo, da naslovimo bistvo - **cilji so v celoti in povsem prenizki!**

Zasledovanje statusa quo, ki temelji na projekcijah zasebnih podjetij in zasleduje minimalne možne cilje, ki jih EU še lahko potrdi, ne sprejemamo več. **Namesto ambicioznosti, se ukvarjamo s podpovprečnostjo.** Zastavljamo si cilje, ki jih druge države članice EU pospešeno opuščajo in si postavljajo bistveno bolj ambiciozne načrte.

Zato zahtevamo, da Vlada RS in MOPE, kot vodja procesa posodobitve NEPN-a, preseka na žalost že ustaljeni proces zadoščanja minimalnim podnebnim ciljem. Nočemo, da je Slovenija država izgubljenih priložnosti in podpovprečnih družbenih dogovorov, s katerimi ohranjamo zatečeno stanje in zadovoljstvo nosilcev partikularnih, zasebnih interesov. NEPN ni in ne sme biti spisak želja zasebnih akterjev, temveč mora zasledovati resnične družbene potrebe. NEPN je dokument, ki mora zasledovati mednarodne obveznosti Slovenije in določiti podnebne cilje, temeljiti na ugotovitvah znanosti, ter nas usmerjati v družbo, prijazno do ljudi in narave. Vabljenje javnosti k sodelovanju ne opravičuje **neustreznih, nezadostnih in neambicioznih ciljev**, predvidenih v novem NEPN-u.

Zahtevamo, da smo ne le slišani, temveč tudi upoštevani. Zahtevamo ukrepe, ki Slovenijo vodijo do ogljične nevtralnosti do leta 2040 na naravi prijazen in socialno pravičen način.

Mladi za podnebno pravičnost Zahtevamo:

- 1. Povišanje podnebnih ciljev in preprečitev podnebnega zloma:** dokument naj v skladu z znanstvenimi dognanji in Pariškim sporazumom predvidi znižanje emisij za vsaj 65 % do leta 2030 glede na leto 2020.
- 2. Prenehanje z mitom o zelenem kapitalizmu:** dokument naj preneha s sledenjem neskončni rasti porabe in proizvodnje, prepuščanjem zelenega prehoda v roke kapitalu, ojača moč javnih, skupnostnih in državnih akterjev ter se osredotoči na resnično dobrobit ljudi in narave.
- 3. Omogočanje proste poti za poln razcvet narave:** dokument naj opusti vse navedbe o potrebnosti uničevanja narave za doseg razogljičenja, se pri rabi biomasi omeji zgolj na lesne ostanke ter izbriše navedbe o gradnji hidroelektrarn.
- 4. Tranzicijo naj plačajo glavni krivci podnebne krize:** sredstva za prehod v nizkoogljično družbo naj primarno prispevajo tisti, ki so za zlom najbolj odgovorni – lastniki kapitala in bogati. S temi sredstvi naj se prepreči poslabšanje položaja delovnih ljudi ter financira delavcem in podnebnju prijazne ukrepe.

Podporo pozivu podajajo (po abecednem vrstnem redu):

Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj

CIPRA Slovenija

Civilna iniciativa Za Savo

Društvo AniMa

Društvo DOVES-FEE Slovenia

EKO Anhovo in dolina Soče, društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo

Društva Ekologi brez meja

Društvo Humanitas

Društvo Svetovalni svet

Društvo Temno nebo Slovenije

Društvo za permakulturo Slovenije

Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije

Društvo za trajnostni razvoj Duh časa

Društvo Zelena centrala

DRUŠTVO ZA NARAVOVARSTVO IN OKOLJEVARSTVO

Eko krog - društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo

ZRC SAZU

Filozofski inštitut ZRC SAZU

Focus, društvo za sonaraven razvoj

Gibanje za dostojno delo in socialno družbo

Greenpeace v Sloveniji

Iniciativa mestni zbor, Maribor

Inštitut za ekologijo - Eko kolektiv

INTERSO, Koper

IPOP - Inštitut za politike prostora

KUD Transformator

Kulturno društvo Pazi!park

Ljudska univerza Radovljica

Lutra - inštitut za ohranjanje naravne dediščine

Mladinski dnevni center KamRa

Park Istra

PIC
Pravni center za varstvo
človekovih pravic in okolja

Preoblikovalnica

Prostorož

Protestival

Rifuzl,
trgovina brez plastične embalaže

ROVO

Sindikat Mladi plus

Slovenska filantropija

Slovenski center PEN

Športno društvo Tabor

Študentsko društvo Iskra

SVIZ - Sindikat vzgoje, izobraževanja,
znanosti in kulture Slovenije

Umanotera

Vitra Cerknica

Zveza ekoloških gibanj - ZEG

Zavod Inštitut
za elektronsko participacijo

Zavod PIP -
Pravni in informacijski center

Zavod za globalno učenje
in razvoj projektov Skuhna so.p.

Zavod ZORA,
za okolje, rekreacijo
in animacijo

